

Šiame numery

Ką rinksimės: vienybę ar žlugdančią anarchiją.

Režisierius Jonas Jurašas atsako.

Poezijos pavasaris Chicagoje:

Julijos Švabaitės, Danquolės

Sadūnaitės, Vlodo Šlaito,

Aloyzo Barono ir Prano Visvydo

eilėraščiai.

Edgar Wallace 100 metų

gimimo sukaktis.

Kultūrinė kronika.

Kertinė paraštė

KĄ RINKSIMĖS: VIENYBĘ AR ŽLUGDANČIĄ ANARCHIJĄ?

Stasio Barzduko žodis penktajame Lituanistikos instituto suvažiavime š. m. gegužės 17 d. Clevelande.

Prie visų kitų mano jau turimų „garbių“ ir „negarbių“ šiandien pridėta dar viena — tarsi Jums žodį Lituanistikos instituto V suvažiavimo proga. Esu suvalkietis, o jį, be nereikšmingų išimčių, būdinga imti, kas ką duoda. Tad ašiu ir už šią garbę.

Jaučiu, tur būt, ir Jūs visi jaučiate, kad bankete reikia kalbėti kitaip, negu čia buvo kalbėta salėje ir auditorijose visokių rimtų svarstybių metu. Čia reikia atsileisti, atspūsti, net šyptelėti. Reikia humoro. Bet lietuviui nusišypsoti iš tikrųjų nelengva. Man rodos, šitai paveldėjome dar iš tų laikų, kai giminiavomės su romėnais. O romėnų Catullus nustatė kietą ir išmintingą dėsnį: „Niekas nėra kvailiesnis, kaip kvailas juokas“. Nenorim būti „kvaili“, todėl ir nesijuokiam. Sako, moką juoktis, bent jau nuotraukose šypsotis amerikiečiai. Todėl drįstu Jums šia proga taip pat pacituoti ir amerikietės poetės Margaretos Preston (nežinau: ponis ji ar panelė, todėl palieku jos pavardę be galūnės) išdėmetą posakį: „Nesijuok iš savo juoko. Čiauduo tik tas, kas tabaką uosto, bet ne pati tabako dėžė“.

Na, o dabar leiskite plaukti į lietuviškus mūsų vandenis. Man, kaip suvalkiečiui, nelengva nepasigirti, kad maždaug jau esu tiek pat metų, kaip ir tautinis mūsų mokslas. Pvz. Petro Kriaušaičio „Lietuviškos kalbos gramatika“, pasirodžiusi 1901 Tilžėje, tik penkeriais metais už mane vyresnė. O Rygiškių Jono 1911 „Lietuvių kalbos sintaksė“ ir 1922 „Lietuvių kalbos gramatika“, įtvirtinusios lietuvių kalbos skyrybą bei rašybą, yra jau abi jaunesnės. Esu vienmetis su pirmuoju lietuvišku mokslo žurnalu „Draugija“, o vieneriais metais vyresnis už 1907 Vilniuje įkurtą Lietuvos mokslo draugiją. Apie

(Nukelta į 2 psl.)

Režisierius Jonas Jurašas atsako į „Literatūros ir meno“ teatrinę anketą

„Literatūros ir meno“ savaitraštyje, Vilniuje, paskelbta anketa „Teatras ir dramaturgija“. Į anketos klausimus atsakė režisieriai K. Kymantaitė, D. Tamulevičiūtė, J. Miltinis, dramaturgai K. Saja, V. Miliūnas ir kiti teatre ir prie teatro esantys žmonės.

Bet vargu ar visiems prie lietuvių teatro augimo daug prisidėjusiems menininkams būtų leista atsakyti į šiuos standartinius anketos klausimus, jau nekalbant apie teisę paskelbti savo žodį teatro visuomenei. 72-ų metų rugpjūčio gale „Literatūra ir menas“, gavęs režisieriaus J. Jurašo atvirą laišką, ne tik nepaskelbė jo, bet ir nutylėjo patį faktą (kaip, beje, yra nutylėjęs daugelis ir mažiau atvirų pasisakymų).

Kokios buvo šio nutylėto, bet plačiai paplitusio laiško pasekmės, visuomenei yra gerai žinoma. Po to šis savaitraštis vengė minėti J. Jurašo pavardę, net ir tais atvejais, kai buvo kalbama apie jo pastatytus spektaklius (pvz., „Barbora Radvilaitė“ buvo vadinama „kauniečių pastatymu“).

Kadangi „Literatūra ir menas“, būdamas oficiozinis savaitraščių, o tuo pačiu griežtai apribota tribūna, neturi galimybės apklausti nepriimtinių jam teatro menininkų, mes pateikėme šios anketos klausimus buvusiam Kauno dramos teatro vyriausiam režisieriumi JONUI JURASULI. Taigi, į „Literatūros ir meno“ klausimus atsako režisierius JONAS JURASAS.

I KLAUSIMAS: Kaip jūs vertinate šiandieninį lietuvių tarybinės dramaturgijos kraitį? Ar Jus patenkina jos žanrinė įvairovė? Kurios pastarųjų metų lietuviškus veikalus Jūs laikytumėte reikšmingiausiais tolesnei sceninės kūrybos raidai?

J. JURASAS: Lietuvių teatro istorija tėra vienos žmonių generacijos istorija. Ar verta tad verkšlenti, kad neturime savų šekspyrų, moljerų? Ar ne geriau būtų paskelbti paliaubas dramaturgų — kritikų — režisierių laiško laiško kare, iš nuotolio pasižiūrėti, kaip šlama mūsų medelyno lapai, kas jam trukdo vešliau subijoti, pasilygiuoti su drūtais pasaulinio teatro ažuolukais? Juo labiau, kad ir anie galimūnai visais laikais skundėsi kenčią dramaturgijos badą, peikė gyvuočius savo genijus. Net ir tada, kai rašė ištisos elžbiečių, prancūzų ir italų renesanso meistrų plejados. Pavyzdžiui, Tirso de Molino, pikty liežuvių teigimu, per savo gyvenimą parašęs apie pusantro tūkstančio komedijų, ir vis negana.

Išliekamąją kūrybos vertę nusako tik Jo Didenybė Laikas. O teatrą kuria tautos menininkai, sugebą išreikšti savo žemės, žmonių ir laiko dvasią. Kokia to laiko dvasia, — toks ir teatras. Nekaltinkim veidrodžio, jeigu snukis kreivas, — ragino dar Gogo-

lis. Dabargi, kai po kelių paspurėjimų pamatėme, kad rankos tuštesnės, nei buvo, puolame ieškoti kaltos iešmininko: kas nuleido traukinį nuo bėgių?

Visi esame kalti, visi vienos kaltės dalininkai, vienos katastrofos ištikti bendrakeleiviai. Tik laisvėje, taikoje ir vienybėje prabyla mūzos, išsiveržia į paviršių giluminės tautos dvasinės energijos pajėgos, kurios auga, prisitvindo, kaip galingas audros debesys ir įgauna nenumatytus pavidulus.

Rytų Europos pavyzdžiu mes patyrėme, ką gali duoti bent kiek iš pavadžių atlaisvintos meno jėgos. Kaip tai įvyko kaimyninėje Lenkijoje arba netolimos praeities Čekoslovakijoje. Kai skausmas, išsakytas meno kalba, tampa žmonijos turtu. Kai toks protrūkis vyksta nuolatinio pavojaus akivaizdoje, neturint teisės meluoti, gudrauti, vizginti uodega.

Asmeniškai aš niekuomet neįsivaizduoju šiuolaikinių pjesių trūkumo. Priešingai, niekuomet neturėjau galimybių pastatyti bent dalį subrandintų savo viduje spektaklių. Nes kiekviena pjesė tampa šiuolaikiška, jeigu turi ką pasakyti savo amžininkams. Vadinamoji klasika teikia net daugiau šviesos pamatyti savo laikmetį per tarpinį, atitokus nuo aistrų, temdančių tiesą. Gi vadinamosios aktualios pjesės skiriamos tik bado kirminui numarinti, o po tokio maisto lieka tik rūgštus atsiraugėjimas.

Iš lietuviškų dramų kūrinių, išvydusių magišką teatro šviesą ir gražiai prisidėjusių prie mūsų teatro griuvėsių atstatymo, galėčiau laikyti Juozo Grušo, Kazio Sajos, Juozo Glinskio, Justino Marcinkevičiaus sceninius veikalus, lankščiai išvinguravusius tarp Scilės ir Charibdės, — tarp nuoširdžių pastangų atliepti lietuvių interesus ir nepatekti ant cenzūros smaigalio. Nuo filosofinės žmogaus esmės analizės Grušo dramose, gerai išskuluotos istorinės tiesos Marcinkevičiaus poetinėse kronikose iki groteskinio Sajos „blogio veidų“ šiuolaikiško pasaulio, kupino gerai užmaskuotų adatu, — štai tas maistas, kuriuo buvo stengtasi maitinti visuomenę. Tačiau vienintelė lietuviška drama, kurią be išlygų galima statyti europinėje scenoje, buvo Juozo Glinskio „Grasos namai“, veikalas taip išsiskiriantis iš viso mūsų šiojo ezo-piško konteksto, kad cenzoriai, netekę žado, praleido šį kūrinių į sceną, slapta tikėdamiesi, jog jis nebus suprastas plačiųjų visuomenės sluoksnių. Toks apskaičiavimas ne be pagrindo: cenzoriai pažįsta vidutinybės psichologiją. Kasdienybės žienu šeriamas protas ima nebesuviskinti gryno maisto, nes keletas tikrų teatro švenčių negali atsverti dešimtmečiais nuodijamo organinio žalos. O teatro veikėjai, atsakingi už dvasinę visuomenės sveikatą, užmiršo, kad jie piau-

niais nuo pono stalo. Net ir švariausiai iš mūsų — vis dar tiki, kad vardan tautos kultūros apsaugojimo nuo visiško išnykimo reikia obuolianti su pačiu velniu.

Reikšmingiausiais tolimesnei lietuviškos dramaturgijos raidai veikalais laikau tuos, kurie dar nepateko į cenzūros maišą, neparkpyti, it avėlės, pagal leistiną plaukų ilgį; jie slepiasi stalčiuose tų narsuolių, kurie nelaukia vergiško pripažinimo, kurie žino, kad ši pseudointeligenško konformizmo diena — ne jų šventė. Kol tauta gyva, negali nebūti tokių istorijos kurmių, rausiančių nepastebimai. Kitaip

piniais nuo pono stalo. Net ir švariausiai iš mūsų — vis dar tiki, kad vardan tautos kultūros apsaugojimo nuo visiško išnykimo reikia obuolianti su pačiu velniu.

Reikšmingiausiais tolimesnei lietuviškos dramaturgijos raidai veikalais laikau tuos, kurie dar nepateko į cenzūros maišą, neparkpyti, it avėlės, pagal leistiną plaukų ilgį; jie slepiasi stalčiuose tų narsuolių, kurie nelaukia vergiško pripažinimo, kurie žino, kad ši pseudointeligenško konformizmo diena — ne jų šventė. Kol tauta gyva, negali nebūti tokių istorijos kurmių, rausiančių nepastebimai. Kitaip

mums bus gėda prieš ateities kartą, kuri kažkada būtinai ateis, kad paklaustų: „O ką gi jūs padarėte, kad paliudytumėte apie savo laikmetį? Jūs, tarybiniai Lietuvos menininkai, kurių niekas nevezė į sibirą, netrėmė, nelaužė pirštų, o priešingai siuntė pasisemti kūrybinių jėgų į sanatorijas, ir į jūsų ištiestas rankas bruko riebesnį kasnį?“

II KLAUSIMAS: Kaip būtų galima palengvinti pjesių kelią nuo dramaturgo stalo iki žiūrovų? Kokios, Jūsų manymu, turėtų būti dramaturgų ir teatro bendradarbiavimo formos?

J. JURASAS: Vylingu naivumu dvelkia šis „Literatūros ir meno“ anketos klausimas. Atsakę į anketą, ūsuose, o beusiai — dar giliau paslėpė šypsenėlę, tarsi nepastebėdami, kad tai yra esminis klausimas, kurį pakėlus, pamatytume, kas slypi meno tramdymo užkaboriuose. Norėčiau tikėtis, kad redakcijos stalčiuose liko gulėti atsakymai, kas trukdo: dešimtmečiais tobulinama cenzūros sistema kiekviena žingsnyje. Prasideda ji prie dramaturgo stalo, kai autorius dar tik ruošiasi rašyti. Jis jau žino, kas „nepraeis“, kokių pataisymų pareikalaus teatro meno taryba, teatro partinė organizacija, kurioje, kaip taisyklė, susispietę patys negabiausi aktorai, vadovaujami nevykėlių direktorių, besirūpinančių, kaip įtkiti miesto valdžiai, kaip užtikrinti sau gerbūvį. Paskui ateina eilė „taisyti“ pjeses Kultūros ministerijai, kurios darbuotojai nedrįs leisti statyti pjesę, kol jos nepalaikins pats vyriausias meno žinovas, mįslingai ištaręs: „Neskuobėkim, pasvarstykim, palaukim“. Pjesė pradeda savo kančių kelią nematomais labirintais: derinamos nuomonės Glavite, Centro Komitete, Saugume; vienas pjesės variantas keičia kita, „švarinama“, glaistoma, karpoma. Po metų kitų, žiūrėk ir priartėja ilgai lauktoji ir baimė kelianti „peržiūros“ diena. Lyg į paskutinįjį teismą suguža atviri ir slapti meno teisėjai, iš baimės pražiūrėti kokią ereziją net nematydami, kas vyksta scenoje. Čia tik pirmoji misterijos dalis. Antroji prasideda po to, jeigu stipresnis spektaklis netyčia ar didžiulio atkaltumo dėka pasiekia pirmuosius žiūrovus. Aišku, apvalytas, papudrotas, apdraustas nuo „nekontroliuojamų asociacijų“. Vyksta nematomas procesas: doresnis spektaklis skina kelią pažangiam, o išdavikiškas atveria naujas galimybes dar didesnei niekšybei. O cenzūros sistema, kaip žinia, nuolat tobulinama. Paskutinis „išradimas“ primygtinai reikalauja iš teatro menininkų perimti cenzorių funkcijas patiems, paliusuoti nuo šio nemalonaus darbo apmokamus cenzorius, liautis vaidavusius, kad tarybinį meną, kaip revoliuciją, galima daryti su baltom pirštinėm. Šis aforizmas priklauso iš Vilniaus kilusiam Dzeržinskiui, bet dabar jį mielai pasisavino ir naujosios galdynės čekistai, mene matantys nemonesnį pavojų, kaip bombų sprogime. Tik nežinia, kas įvyktų, jeigu tas ketinimas visą atsako-

„Poezijos pavasario Chicagoje“ plakatas — kun. Algimanto Kezlo, S. J. nuotraukos fone.

Julija Švabaitė

TĖVYNĖ

Tėvyne, tulpių užuolaidom languos pro ašarotą saulę, tėvyne, su gandrakalbiu skurdžiu, erkšėtrožem prie vartų,

Už mano nuodėmės, tėvyne, tavo ranka nuėirsta, kaip medžio... Už mano nuodėmės, tėvyne, basa, basa tu vienais marškiniais per kraujažolių kalavijus, per užšalusią upę į nežinią...

1975 balandžio 7 d.

(Atkelta iš 2 pual.)

Knyga apie lietuvių liaudies skulptūrą

Aleksandr Solomovič Kancedikas, LITOVSKAJA NARODNAJA SKULPTURA — LITHUANIAN FOLK SCULPTURE. "Sovetskii chudožnik", Moskva 1974, 191 psl. in 4°, 13.000 egz. 4,42 rbl.

A. MAŽIULIS

(103), su cigaru storas "Amerikonas" (117, darytas 1963) ir kt., tikrai priklauso laiko duoklei ir visai tinka bet kokiam didžiojo brolio ruošiamai parodai... Taip pat prisimintina, kad iš dalies jie drožti, nusižiūrėjęs į "Siuotos" karikatūras, dažnai nebeatskiriamas nuo rusiškųjų, o kartais gal ir į naujuosius Maskvos čiauninkus bei kitus "varguolius" didžiuosius brolius, atsiūstus Lietuvos valdyti ar net visokius Leninus, Stalinus su Chruščiovais... Ir aplamai, tu visų "ponų" bei "amerikonų" antropologinis tipas (savo proporcijomis) yra būdingas kaip tik nutukusiam rusui (plg. drožinio ir ruso trumpakojas kijas!), bet ne kitam europiečiui. Antrosios dalies pirmame poskyryje atskirai išskirti ir ap-

tarti: Petras Kalenda (duoda ir jo Palangos Južė iš 1955), Juozas Laurinkus, Anicetas Puškorius, Elzbieta Paškauskaitė-Daugvilienė, rodant jų atskirai po vieną antrą darbą. Atskirai jau pabrėžtas ir plačiai aptartas Stasys Riauba (g. 1904), plungiškis, kuriam negailėta 102-108 psl. rašto (ten įdėta dar 7 darbų nuotraukos) ir 11 ištiso psl. nuotraukų, iš kurių dar Platelių ež. salos ragana (113) ir Laikrodininkas (116) spalvotos. Trečiam poskyryje vėl trys: Lionginas Šepka, Aleksas Mockus ir Juozas Liaudanskas, žinomi savo drožiniais ir iš seniau. Jiems paskirta 15 psl. nuotraukų, su keliomis dar tekste. Ir gale atskirai duodami jau paskutinio dešimtmečio drožėjai, kuriems šalia apžvalgos teskirta 13 pilno psl. nuotraukų (jų tarpe dar po 1 A. Moc-

kui ir St. Riaubai), kuriuose senove padvelkia J. Jonušo kaukės.

Leidinio priedu duota senųjų dievdirbių ir šios dienos drožėjų trumpos biografinės žinios, kartais ir nuotraukos, visa tai, žinoma, rusų kalba. Pridėti ir 181 psl. šiandieniniai muziejai su adresais, kurių fondais buvo pasinaudota, ši leidinį ruošiant, taip pat jų sąrašas vien tik rusų graždan-ka. 182-3 psl. bibliografija, bet joje be senųjų ir socializuotų leidinių suminėta dar J. Baltrušaitis, Lithuanian folk art, Muenchen 1948 ir M. Gimbutas (Gimbutienė). Ancient symbolism in Lithuanian folk art, Philadelphia 1958. 185-187 p. įdėta trumpa anglų k. santrauka ir nuotraukų sąrašas, kur dėl savotiškos iš graždankos transliteracijos retai kuri pavardė beatpažįstama! Nežinau kaip galima atpažinti pvz. Lemajhis, ar Jyhkuris ir kt., kad tikrai tai Lemežys ar Užkurnis... jei nebūtų lietuvių k. santraukos ir darbų sąrašo (188-190 psl.). Peržvelgęs turinį 191 psl., nustembi, kad ten pamiršta įrašyti santrauka anglų kalba.

Tautotyrininkui įdomus pats knygos įvadas, kuriame autorius ieško šiandieninės lietuvių liaudies skulptūrai tijos iš prieškriščiūniskos senovės, nuo pat naujojo akmens amžiaus dienų. Ten jis duoda juodkrantės gintarinę žmogaus statulėlę, kažkodėl pavadintą "sena baltų žemės deivė Žemyna" (10, 185, 188). Jo prielaidai, kad mūsų dievadirbiai drožė senesniais įpročiais, tautotyrininkai negali priešintis, nes XIX-XX a. kiekvienas dievdirbys drožė ne tik dievukus, bet ir kitas įvairias statulėles ar dirbinius. Viena tėra aišku, kad dievukai buvo skirti viešumai, visuomenei, už juos gauta ir pinigų ir dar sulaukta garbės. Tie dievdirbių darbai buvo visų pagarbiamai sutikti, jie ilgiau išliko ir pateko mūsų dienomis į muziejus. Kiti to paties drožėjo dirbiniai susilaukė anksti krosnies: įvairūs jo drožti senukai ar gyvulėliai, kurios skyrė savo vaikų žaislų ir t. t. Ir tokių darbų, kuriais savu laiku nesidomėjome, to paties drožėjo buvo tikrai nemažai. Drožimui ar hipdymui palinkęs darėsi įvairių senukų ar gyvulėlių ganydamas ir jaunuolis; darė jų kiekvienas kerčius ir kt., bet jie tebuvo savo reika-

Pavasaris

Nuotrauka K. Ambrozaičio

Poezijos pavasaris Chicagoje

1975 metais gegužės 30 — 31 d.

Danguolė Sadūnaitė

TAS PATS PASIKARTOJANTIS DANGUS

tas pats pasikartojantis

mėlynas vasaros dangus —

upėje

tas pats pasikartojantis

vardas —

skambėjime upės

vandens liepsnų;

seniai virtęs brangakmeniu.

Putnamas, 75. V. 10

ŽYDI SODAS

sodas žydi —

ir diena, ir žolė, ir dangus

.....

savo žydėjimą tau —

net ir nuo savęs turiu nuslėpti!

VAIZDAS IŠ LANGO

saulė

žydi —

kaip gegužės mėnesio

sodas

.....

ir juokiasi,

pasislėpusi už tvoros,

ta senoji burtininkė

Putnamas, 75. V. 16

SODAS ŽYDI

žydi

akacijos medis —

.....

bet jau ne medis žydi;

žydi žolė

ir dangus —

.....

o gal daug angelų;

sode —

ateina

ir išėina —

Putnamas, 75. V. 17

Pieta

Lietuvių liaudies skulptūra

(Nukelta į 4 pusl.)

Rusų dokumentai apie Valančių

(Tęsinys iš praeito šėstad.)

Vyskupo Valančiaus nušalinimas iš kėls klausimą, ar reikia jį nedelsiant pakeisti ir kuo pakeisti?

Pirmoji šio klausimo pusė reikalauja tikrai teigiamo atsakymo. Be skubaus vyskupo Valančiaus pakeitimo ne tik Kauno ir Kuršo, bet ir kaimyninės Vilniaus bei Gardino gubernijos pasilieka be vyskupo. Jeigu abi pastarosios gubernijos faktiškai ir galėtų iš eilės keletą metų pabūti be Romos katalikų vyskupo, tai, neskaitant Kuršo, jokiū būdu negalima to pasakyti apie Kauno guberniją. Pravoslavų elementas sudaro daugumą Gardino ir mažumą Vilniaus gubernijoje. Jeigu abi šias gubernijas sujungti į vieną pravoslaviską vyskupiją, tai pravoslaviskas elementas savo skaičiumi prilygtų Romos katalikų gyventojų skaičiui. Kauno gubernijos gyventojai priešingai, beveik visi išpažįsta Romos katalikų tikėjimą, o kai kuriose vietovėse dėl didelės dvasininkų įtakos jie virto fanatikais. Reikia atsižvelgti į Kauno gubernijos daugumos gyventojų religinius įsitikinimus ir, gerbiant jų tradicijas bei papročius, nepalikti jų be katalikų vyskupo.

Prie Telšių vyskupijos paliktas sufraganas vyskupas Beresnevičius su paveldėjimo teise (cum iure successionis). Atrodytu, kad tai būtų tas pats asmuo, kuris turi pakeisti

vyskupą Valančių. Tačiau siūlyti tokį pakaitalą būtų labai neįvalgu be išankstinio ir kruopštaus vyskupo Beresnevičiaus santykių aptarimo su buvusiu sukilimu ir ta politine organizacija, kuriai priklauso dabartinė Telšių vyskupijos katalikų dvasininkija.

Pagal kitatikių tikėjimo įstatymo XI tomo 45 str. prasmę, vyskupas valdo vyskupiją, padedant savo vyskupams — sufraganams. Tokių vyskupų-koadjutorių reikšmė ir pareigos pagal tą patį straipsnį apibrėžtos tokiu bendru apibūdinimu: "Vyskupai-sufraganai padeda vyskupijos vadovybei vykdyti pagal jos nurodymus pavestas vyskupijoje jam pareigas". Išėinant, kaip matome, iš tokio apibūdinimo, kad vyskupai - sufraganai neturi jurisdikcinių teisių, pažodinis įstatymo tekstas nenumato jiems ir tiesioginės tarnybinės atsakomybės.

Iš pasakymo matyti, kad vyskupas Beresnevičius, turint minty pacituotą įstatymą, naudojasi tokia tarnybine padėtimi pagal kurią jį jokia tarnybinių atsakomybė nesaisto. Nebūdamas savarankišku Telšių vyskupijos vadovu ir stovėdamas už savo pilnatiesi vyskupo nugaros, jis negalėjo duoti civilinei administracijai preteksto reikalauti bylose iš jo paaiškinimų dėl Telšių vyskupijos katalikų dvasininkų dalyvavimo praėjusiame sukilime. Todėl nei tardymo, nei teisminės su-

klilių bylose nėra ir negali būti tiesioginių parodymų prieš vyskupą Beresnevičių.

Nors vyskupas - sufraganas aukščiausiai pamintoto įstatymo pagrindu ir išvengia formalios atsakomybės, tačiau jis privalo atsakyti prieš vyriausybę pagal kitus įstatymo straipsnius. Jeigu pagal įstatymus vyskupijos vadovas valdo, padedant vyskupams - sufraganams, tai vyskupas Beresnevičius pagal savo padėtį kaip Telšių katalikų konsistorijos pirmininkas, kaip artimiausias vyskupo Valančiaus padėjėjas ir bendradarbis, negalėjo jam nepadėti, vykdamas jo pavedimus. Iš to seka, kad vyskupas Beresnevičius, nors faktiškai ir nepastebėtas vyskupo Valančiaus užmačių vykdyme, negali būti visiškai atleistas nuo atsakomybės prieš vyriausybę, kaip artimiausias ne visada teisingų savo viršininko parodymų vykdytojas.

Pagal savo padėtį ir postą vyskupas Beresnevičius negalėjo būti savo viršininko pasiųstas įrankiu. Nuostabiš gabumai, puikus išsimokslinimas, būdingas dvariškiui, aukštas išsimokslinimas, tiesioginė pažintis su vieta ir jos asmeninė dvasininkų sudėtimi, simpatija ir tamprūs ryšiai su Kauno gubernijos visais dvarininkais, — visa tai sudarė vyskupui Beresnevičiui sąlygas būti dalinai asmeniškai nepriklausomam ir leido savarankiškai veikti. Pirmas susitikimas su vyskupu Beresnevičiumi pakankamai įtikino, kad jis puikiai sugeba naudotis lėšomis. Jis nenusileidžia vyskupui Valančiui savo charakteriu ir neginčijamai pralenkia jį savo romumu, savo santūrumu ir tą uždara bei nepajudinama savi-

tvarda, kuri neišduoda dvasinių pergyvenimų. Puikaus takto dėka, būdamas pavaldžioje padėtyje ir, nežinūrint į pažiūrų bei tikslų skirtingumą, jis sugebėjo sugyventi su vyskupu Valančiumi. Tai duoda pagrindo susidaryti prielaidai, kad vyskupas Beresnevičius yra nusikaltes prieš vyriausybę ne kaip nekaltus vykdytojas, bet kaip veiklus vyskupo Valančiaus bendrininkas. Galima užtikrinti, kad jeigu vyskupas Beresnevičius būtų savarankiškas vyskupijos valdytojas, tai jo veikla tikriausiai būtų nukreipta kita kryptimi, negu vyskupo Valančiaus veikla, tačiau įnain būtų dar labiau priešiškesnė mūsų vyriausybei.

Visos šia paminėtos prielaidos negali tarnauti apkaltinimui, vis dėlto jos negali pašalinti abejonės ateičiai, kaip pasielgtų vyskupas Beresnevičius, būdamas savarankiška vyskupijos valdytoju. Visiems yra žinoma, kad Kauno gubernijoje vyskupas Beresnevičius, būdamas sufragano padėtyje, pagal savo kilmę, gyvenimo būdą ir įsitikinimus plačiai naudojasi visų lenkiškų žemės savininkų simpatijomis ir palaiko su jais glaudžius santykius. Būdamas ne mažiau už vyskupą Valančių susipažinęs su savo valdomis ir dvasininkija, vyskupas Beresnevičius be jokios abejonės pasinaudotų naujos padėties teiseimis ir, be abejo, pavaldinių nuolankumu, kad sustiprintų tą partiją, kuriai pats priklauso ir dėl kurios nepatikimumo nėra jokios abejonės. Vyskupas Valančius beveik ignoravo sukilėlišką žemvaldžių partiją, niekad nesitikėjo iš jos jokios pagalbos ir ja ne-

sinaudojo. Jis ruošė sukilimą svetimėje pagal savo prigimtį, pagal gyvenimo būdą ir užsiėmimą, pagal interesus ir gyvenimo lygį aplinkoje. Ir nežinūrint į tai, kad vyskupas Valančius turėjo paruošti ne tik sukilimą, bet ir dirvą jam, antrasis sukilimas Kauno gubernijoje tęsėsi ilgiau ir atkakliau negu Lenkijoje. Prie tokio būsimio sukilimo paruošimo ir prie tokios valstietiškos žemės valdymo formos, prie kurios valstiečiai — namų šeimininkai puoselėja didžiausią svajonę — tapti šlektomis, vyskupas Beresnevičius, būdamas savarankiškas vyskupijos valdytojo padėtyje, imtųsi kitos veiklesnės taktikos ir nedelsiant pasinaudotų visa katalikų dvasininkijos įtakos valstiečiams jėga, siekdamas sujungti juos į vieną sukilėlių organizaciją ne tik su dvasininkais, kaip to norėjo vyskupas Valančius, bet ir su lenkų kilmės žemvaldžiais. Jei prie to prileistume, tai reikėtų sutelkti laisvę dviem sukilėlių organizacijom, pasitaikys pirmal politinei progai, pradėti masišką Kauno gubernijoje sukilimą.

Po viso to, kas pasakytą, tampa aišku, kad vyskupo Valančiaus padaryta žala Kauno gubernijai negali būti net palyginta su ta žala, kurią galėtų padaryti Telšių vyskupijos valdytojas iš lenkiškų žemvaldžių partijos. Politiniai sunkumai ir suirutės įpareigoja ir moko mus imtis savalaikių priemonių užkirsti jiems kelią. Turėtų pilnai pakakti vyriausybei vieno įtarimo, gresiančio mūsų valstybei sunkiomis pasekmėmis labai svarbio politinio ir strateginio punkto, kaip Kauno gubernija, kryptyje, kad galima būtų laiku lik-

(Nukelta į 4 pusl.)

Kauno arkikatedra-bazilika, kurioje išsiųstas vyskupas Motiejus Valančius palalka

Rusų dokumentai apie Valančių

(Atkelta iš 3 pusl.)

viduoti ne tik bet kokią galimybę bei bandymą, bet ir panašios kategorijos užmačius.

Kauno gubernijos geografinė padėtis jungia savyje daugybę įvairiausių sąlygų. O šios gubernijos politinio nusiteikimo ir nuotaikų niekas nepasmerkia, o todėl vietos administracija negali užtikrinti valstybei jos lojalumo ir vargu ar galima jai prikišti už pernėlyg didelį įžvalgumą ir atsargumą, kurį ji rodo Kauno gubernijos atžvilgiu.

Visa, kas pasakyta, tik sustiprina įsitikinimą, kad su vyskupu Valančiumis pašalinimu ne tik negalima leisti vyskupui Beresnevičiui užimti jo pareigas, bet būtina reikia ir jį visiškai išstremti iš Kauno gubernijos kaip asmenį, kuris šioje aplinkoje remiasi daug pavojingesnėmis jėgomis, negu jomis rėmėsi vyskupas Valančius. Šitoks patvarumas būtų tuo naudingas ir pageidautinas vyriausybei, kadangi susidarytų galimybė palikti prie Telšių vyskupijos pastoviai vakuojančią vietą sufragano pareigoms. Prie to dar reikia pridurti, kad pagal kitatikių XI tomo įstatymo pastabą prie 18 str., Telšių vyskupija galėtų turėti tris sufraganus, tačiau per eilę metų ji tenkinosi tik vienu. Vietos administracija laiko savo pareigą priminti, kad Kauno gubernijos gyventojai yra pakankamai sufanatizuoti, o Telšių dvasininkija yra gana gausi ir gerai politiškai apviesita, o todėl sufragano palikimas tik pakeltų Telšių vyskupijos katedros prestižą.

Šio rašto pradinis turinys privalo turėti visišką įrodymų galią, nes tokia trejopa priemonė, kaip vyskupo Valančiaus ir Beresnevičiaus nušalinimas ir sufraganų prie Telšių vyskupijos katedros panaikinimas neapibrėžtam laikui yra vienintelė ir būtina, kadangi jiniai Telšių dvasininkijos politinės organizacijos atžvilgiu yra tolygi jos žlugimo pradžia, nes tai sutraukys jos senus ryšius ir nusistovėjusius santykius. Tuo pačiu bus sunaikintas jos centras ir sudaryta opinija, kad šios politiška — religinės organizacijos neapikanta privedė ją iki status in statu ir, kad vyriausybė jos toliau pakeisti negali. Tokia ryžtinga priemonė, žinoma, negalės nesukelti paties didžiausio ultramontanų žurnalo ir užsienio spaudos pasmerkimo. Panašus rusų vyriausybės potvarkį, siekusių likviduoti lenkų sukilimo galimybę ateityje, pasmerkimas užsienio spaudoje tapo įprastu reiškiniu. Šitokie reiškiniai kartosis visada, kokių tik priemonių nesimintų rusų vyriausybė. Jeigu tokie mus smerkiantys balsai yra neišvengiami, esant patiems nereikšmingiausiems atvejams, tai jau geriau jų klausytis, padarius vienu metu ir vieną kartą kelis pačios esminės svarbos patvarkymus. Štai kodėl jau būtų reikalinga dabar, pasinaudojus 1847 metų konkordato panaikinimu, likviduoti Minsko katalikų vyskupiją, o vyskupijos valdytoją vyskupą VOITKEVICIŲ paskirti vyskupu Valančiaus vietoje. [...]

Telšių katedros perkėlimas iš Varnių į Kauną, kas buvo padaryta 1864 metais, be abejonės išreiškė radikalia priemonę, nes tai leido išklaidinti vietos katalikybės klausimą iš pačių pagrindų ir privertė pajusti vyriausybės valdžios reikšmę ir autoritetą. Telšių vyskupo buvimas Varniuose tam tikru požiūriu artimai priminė amžinojo miesto analogiją, o įtikėtus vyskupo Valančiaus neklaidingumas,

panašiai kaip Švento Tėvo, apgaubė jį šiame mažiame katalikų pasaulyje bendra aklo pasitikėjimo aureole. Varnių miestelis, būdamas pačiame nuošaliausiame nuo gubernijos miesto punkte prie Kuršo sienos, užtikrindavo aukštesnį dvasininkijai tikrą galimybę sėkmingai veikti, išslystant iš aukštesnės gubernijos valdžios kontrolės.

Katedros perkėlimas į gubernijos miestą, taip sakant prieš gubernatoriaus akis, duotų reikiamų rezultatų, jeigu vienu kartu su tuo perkėlimu būtų pakeistas vyskupas Valančius. Tačiau šis savo įtakingos padėties, kurią įsigijo savo įstabių gabumų ir tvirto charakterio dėka per ilgą tarnybą lenkų — lotynų reikalui, perkėlus katedrą iš Varnių miestelio į Kauną, ne kiek nesumažino nei jos religinės nei politinės reikšmės. Tikrasis katedros perkėlimo į Kauną rezultatas pastebimas tik tai tame, kad visa tai, buvo daroma Varniuose anksčiau likdavo nepastebėta, o dabar tapo žinoma vyriausiajai vadovybei, nors tai vyskupo veiksmų ir nepadarė atsargumais.

Prie padarytos klaidos, kad nebuvo laiku pakeistas vyskupas Valančius, dar reikia pridėti tai, kad jam buvo paskirtas sufraganas — vyskupas BERESNEVIČIUS. Sunku pasakyti, kad jie abu vienodai būtų pavojingi, tačiau jie abu siekia Šiaurės — Vakarų krašto Romos katalikų dvasininkijai būdingų tikslų — sukelti vietos gyventojų tarpe — politiniai — religinį fanatizmą ir įdiegti jiems sukilėlišką kėslus.

Skirtumas tarp jų yra tik tai, kad Valančius, būdamas kilęs iš paprastų žmonių, savo veikimu žalingai veikia paprastus žmones, tuo tarpu kai BERESNEVIČIUS remiasi daugiausia privilegijuota klase, pasižyminti nepatikimumu aukščiausiame laipsnyje.

Nusikalstamoji vyskupo Valančiaus veikla buvo galutinai išaiškinta tardymo byloje apie jo dalyvavimą 1861-1863 metų sukilime. Vilniaus lauko auditorius savo išvadoje yra pareiškęs, kad ne tik negalima jo palikti esamos pareigose, bet iš viso negalima pakeisti jo buvimo Šiaurės — Vakarų krašte. Aš nesimėčiau daryti galutinio sprendimo dėl paminėto lauko auditoriaus pranešimo vien tais sumetimais, kad, šio vyskupo pašalinimo iš jo užimamų pareigų atveju, Telšių vyskupijos valdymą tęktų patikėti sufraganai Beresnevičiui, kuris savo politinėmis tendencijomis ne mažiau yra pavojingas, nors jo atžvilgiu nėra juridinių įrodymų, kiek jų yra vyskupo Valančiaus atveju.

Imant dėmesin, kad tarp tų dviejų aukštųjų Kauno gubernijos dvasininkų negali būti jokio pasirinkimo ir, tuo pat laiku pripažįstant, kad šiame krašte jokiū būdu negalima jų palikti, nes žinant jų neabejotiną nepatikimą, reikštų leisti visiems gyventojams katalikams, kad vyriausybė bejėgė persekiti tai, už ką eiliniai piliečiai traukiami griežton atsakomybėn, aš laikyčiau būtinu pašalinti juos abu iš karto su kai kuriais artimesniais vyskupui asmenimis. Valančiaus vietoje paskirti Minsko vyskupą Voitkevičių, o šį pakeisti vyskupu Beresnevičiumi, kuris Minsko vyskupijoje bus mažiau pavojingas. Telšių vyskupijos sufragano vietą laikinai palikti vakansijoj.

Neturėdamas pagrindo visiškai pasitikėti vyskupu Voitkevičiumi politiniu atžvilgiu, aš negaliu nepriminti, kad vis dėlto jo įtaka neturi žmonėse to autoriteto, kuriuo naudojasi Valančius ir Beresnevičius, ir apamai jis yra mažesnis įėjutis ir Popiežiaus gerbėjas.

(Dokumentinių ištraukų pabaiga)

KNYGA APIE LIETUVIŲ LIAUDIES SKULPTŪRĄ

(Atkelta iš 3 pusl.)

lams ir nukeliaudavo po kelių metų į krosnį kaip ir senųjų kryžių visi dievukai. Tai vis žuvusi ištsių šimtmečių skulptūra, kuri pradmenis turi tikrai neolite ir gal seniau. Tik ši skulptūra nebūtina turi būti visa sakralinė, taigi, nebūtina tik turėjome drožti stabus. Ji ne tik galėjo būti, bet ir buvo šalia stabų, tik ne išliko, nes neturėjo išlikimo paskirties, buvo kasdieniška ir dar ne iš patvartos medžiagos. Todėl sajai su senove visai nereikia remtis tais gana nepatikimais M. Strykowski ir kitų suminėjimai, kad lietuviai turėjo stabus, kad jie buvo sunaikinti ir t. t. Stabų klausimas senajam lietuvių tikėjime daugiau negu neiškus, nes neturime aiškesnių duomenų, kad mes gamtos jėgas ir dievus jau būtume pakankamai sužmoginę. O kol dievai neigiamai žmogaus pavidalo, kol jie nesužmoginami (kitu atveju, nesugyvinami), kol jie dar tebėra neiškusios dvasinės būtybės, tai juos pradėti drožti kokiais nors stabais yra tikrai sunku. Gyvulių augintojai, t. y. klajokliai, paprastai nedrožia stabo, todėl seniausias baltų religijos sluoksniis negalėjo turėti stabų. Baltams virstant žemdirbiais, stabas galėjo atsirasti kitu švėtimos kultūros poveikyje. Tada jau tektų kelti, iš kur ir koks tas poveikis buvo. Deja, ir jam neturime duomenų. Baltams jau pastoviai virtus žemdirbiais, nors jau gal ir dviejų polių tikėjimui susidarant, stabai susidaryti sąlygos dar ilgai turėjo būti vargiai įmanomos, nes maždaug tik XIII a. po Kr. prileidžiame, kad gal tik

vienas Perkūnas buvo susižmogintas; tai dr. J. Balio, Perkūno sakmes plačiausiai tyrinėjusio, prielaida. Todėl baltams dar naujajame akmens amžiuje turėti Žemynos stabą (Juodkrantės gintarinė statulėlė), taigi Žemyną jau anuo laiku susižmoginti, tai vis daugiau negu nepatikima. Antra, ši Juodkrantės gintarinė statulėlė sunku ir vėl priskirti kokiai Žemynai vien dėl savo pavidalo, nes neturi nė vieno išskirtinio bruožo, kuris pabrėžtų kokią nors vaisos galią. Todėl nei laikas, nei pavidalas neleidžia šios gintarinės statulėlės priskirti Žemynai, nors šią mintį autorius, atrodo, bus iš Pr. Stukėnaitės - Dundulienės pasigriebęs. Aplamai, čia ir toliau teks sutikti su dr. Ed. Šturmu bei kt. proistorikais, kad ši Juodkrantės statulėlė nėra nė iš akmens amžiaus, bet jau žalvario amžiui priskirtina (žr. Commentationes Balticae I, 1954 188) ir su kokia nors deive nesietina. Nemanau, kad ir Alexander Marschak mikroskopinį tyrinėjimą šiai Juodkrantės statulėlei taikant, ji pavyktų priskirti kokiai nors deivei, nors tuo metu du niekas jos fražų netyrinėjo. Ten pat įvade autorius sumini ir 1969 m. Šventosios pelkėje prie Palangos rastą medinę statulėlę (13 psl.), bet galima jos nedavė. Ji, kaip ir 1971 m. ten pat dr. R. Rimantienės rastosios briedžių kaulinės galvutės, būtų buvę labai naudingos iliustracijos bei iš dalies ir tam tikrą tįsą aiškiau pabrėžę. Baigiant, tenka dar kartą pabrėžti, kad visas leidinys tikrai gerai paruoštas ir tenka autoriui tik padėkoti.

KALINAMAS UKRAINIEČIŲ RAŠYTOJAS

Vienas iš pirmaujančių Ukrainos rašytojų, istorikas Valentinas Moroz okupantų bolševikų nuteistas 14-kai metų kalėjimo ir ištrėmimo. Kalinamas daugiausia už tai, kad jo raštai prieš despotišką sovietinę spaudą buvo slapta išgabenti užsienin ir išleisti. Dabar juos Cataract Press išleido Amerikoje pavadinimu "Report from the Bera Reserve" (red. ir vertė J. Kojasky, išl. 1974 m., 182 psl. 2 dol. 95 ct.).

Nors Rusija žmogaus teisių deklaracija pasirašė 1973 m., bet nežmoniškai laužo tuos nuostatus ir vykdo kultūrinį genocidą. Knygoje pažymima, kad okupantai sudegino rankraščius ir piešinius Lvove, sudegino bibliotekas Kieve, Tartu, Aškabade, Samarkande.

Moroz išryškina savo raštuose ryšį tarp religijos ir kultūros, tardamas: "Negalima atskirti kultūrinių vertybių nuo Bažnyčios. Reikia suvokti, kad kova prieš Bažnyčią yra kova prieš kultūrą. Kiek kartų Bažnyčia yra išgelbėjusi tautą?"

Moroz iškelia, kaip komsomolcų bandos naikino Ukrainos kryžius ir kaip už kryžiaus sumaišymą buvo jiems užmokama 25 rubliai. Pažymi, kaip ukrainietis Ostap Vyšaja, vos išėjęs iš kalėjimo, buvo priverstas paskelbti, kad kalbos, jog jis buvęs kalintas, yra "nacionalistų melas".

Moroz ir kalinamas laikėsi tvirtai. Jis kalbėjo: "Ir mirusieji pasidaro simboliu, kuris tauriams sieloms įkvepia ryžtą naujam pasiaukojimui". Moroz sovietinei spaudai pranašuja žuvimą, tardamas, kad Šiaurės Europos monarchijos, būdamos nuolaidžios, prisitaikancios prie gyvenimo aplinkybių, visos išliko, o pietų Europos, kur viešpatavo netuolaidus griežtumas, visos monarchijos išnyko. Taip bus ir su komunizmo despotizmu.

Knygos pabaigoje — graudus Morozo teismo aprašymas. Priešingai nei pačių Sovietų nuostatom, teismas buvo prie uždaru

Poezijos pavasaris Chicagoje

1975 metais gegužės 30 — 31 d.

Aloyzas Baronas

ISSAMUS KRITIKAS

Jeigu Bendruomenė ką veikia, Aš tuoj guldaui juos į grabus — Sakau: ne aiškinti nereikia — Iš viso to tik mūša bus.

Kai skelbia Baljas savo pajų: Tautiečio neužmirše brangaus, Tariau, laizydamas sau pajų: Vargu ar kas kada ką gaus.

Kai rūpinas valdovai Altos Vingiais politikos giliais, Tariau: matyt juodai ant balto Iš šito nieko neišeis.

Lietuvių fondai jei kas stoja, Sako, kultūrai tas padės, O aš sakau: jis negalvoja — Tūlriausiai daro dėl garbės.

Vargu nors vienas išmintingas Iš viso krašto atsiras, Nes žemėje dar neklaidingas Tik Romoj popiežius ir aš.

Pranas Visvydas

FRANCO VII

TRUMPAS LAISKAS

Pabodo laukti. Rašau virturiniui draugui. Prašau: brūkštelk bent žodį, žmogau, man apie grožį dangaus. Gimtinėj ką daro laukai? Tankūs palorančių karšlai? Ar plukdo sielius Neris? Ar gieda šlaituos vyturys? Parašyk apie viską, žmogau. Nemutilk, nemutilk, prašau.

LABIAUSIAI SKAITOMAS RAŠYTOJAS

(Atkelta iš 2 pusl.)

jo kūryba. Buvo apkeičiuojama, kad per pastaruosius penkiolika metų Wallace uždirbo milijoną svarų sterlingų. Tai buvo milžiniška to meto kursu suma. Tačiau įaiškėjo po mirties, kad Wallace palikęs 134.000 svarų skolas. Gyvenime lūvo be galo

išlaidus, bet drauge ir dosnus. Turėjęs specialią užrašų knygutę, kurioje žymėjo sumas, duotas "paramos reikalingiems draugams". Žinoma, per porą metų skolos buvo likviduotos iš sumų, gaunamų už autoriaus teises, už parduodamas knygas. O tos sumos ir dabar nesibaigia.

Wallace buvo labai santūrus valgyne ir gėrime. Jo šūkis — "Visuomet domėtis gyvenimu, nes gyvenime visuomet yra tai, iš ko rašytojas gali pasimokyti". J. V.

Philomena sako:

- KAS NETAUPO ATEICIAI, TAS NESIRUOŠIA ŠVIESESNIAM IR TINKAMESNIAM GYVENIMUI.

CHICAGO SAVINGS MOKA ANT PAGRASTŲ KNYGUCIŲ 5.25%
\$1,000 įdėtas vienleis metams duos 6.5%
\$1,000 įdėti 4 metams duos 7.5%
\$1,000 įdėti 6 metams duos 7.75%

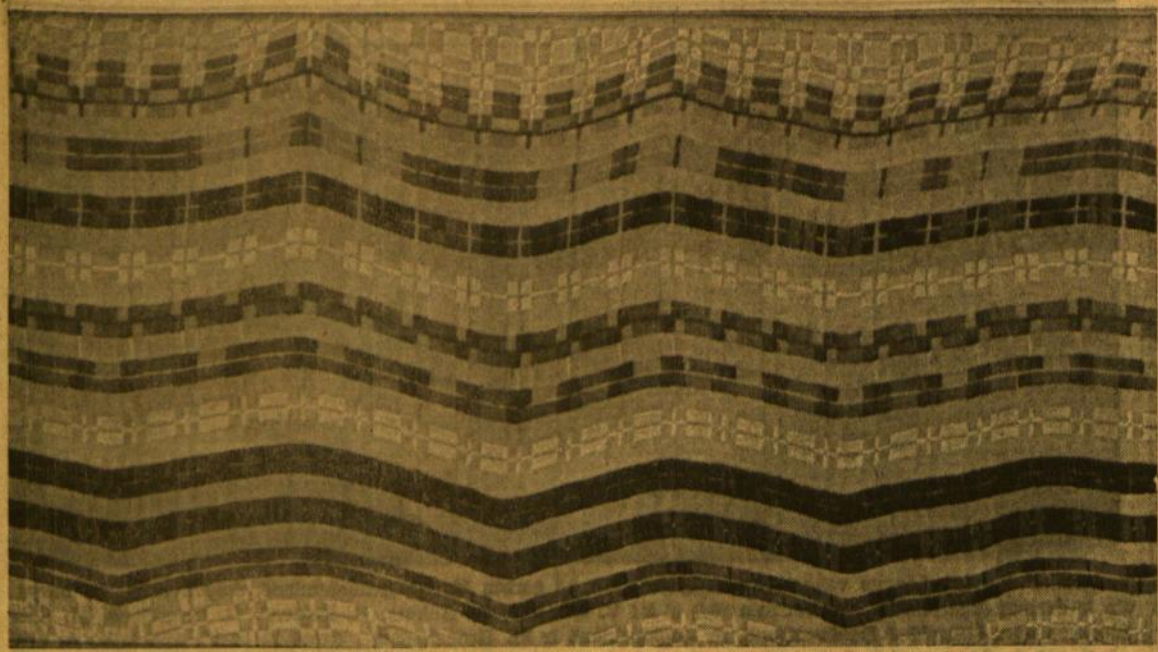
Nuošimčiai priskaitomi kas dieną, išmokami kas trys mėnesiai. Kiekvienas taupytojas yra apdraustas iki \$40,000 per Federalinės Valdžios Apdraudą F. S. L. I. C.

CHICAGO

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Vanda Balukienė ir Vanda Balukienės, Marijos Ambrozaitienės, Dalios Aleknieienės ir Ados Korsakienės-Sutkuvienės dailės darbų parodos, šiuo metu vykstančios Čiurlionio galerijoje, Chicagoje.

Kultūrinė kronika

1975 m. "Poezijos pavasario Chicagoje" laikas, vieta ir žmonės

Pernai pradėtoji poezijos dienų Chicagoje tradicija tęsiama ir šiemet. "Poezijos pavasariui Chicagoje" šiais metais skirtos gegužės mėnesio 30 ir 31 dienos (atėnantis penktadienis ir šeštadienis).

Dėmesys mūsų poezijai įvairiuose renginiuose abi dienas paskirstomas šitaip.

Gegužės 30 d. (penktadienis) 8 val. vak. Jaunimo centro mažojoje salėje.

Lietuvių poezija multi-media formoje. Muzikinę dalį paruošia Liucijus Alenskas, vaizdinius iliustravimus — Teresė ir Jonas Bogutai. Lietuvių poetų kūriniai juostelėse skaityto: R. Vėžys, R. Stakauskas, J. Bradūnas, L. Alens-

kas, M. Eivaitė, L. Rastenytė-Lapinskienė ir E. Juodvalkytė.

Gegužės 31 (šeštadienis) 5 val. popiet Jaunimo centro kavinėje.

Poeziją deklamuoja L. Alenskas, J. Bradūnas, E. Juodvalkytė ir kt. Rodomi video filmai poetų ir poezijos temomis.

Gegužės 31 d. (šeštadienis) 7 val. vak. Jaunimo centro kavinėje.

Poezijos vakaras. Savo kūrybą skaityto: K. Bradūnas, A. Baronas, J. Svabaitė, Liūnė Sutema, V. Bogutaitė, R. Vėžys, T. Pautienytė, E. Juodvalkytė, A. Zailskaitė, M. Pakalniškytė, Z. Bilaišytė.

Visuomenė kviečiama šioje dviejų dienų poezijos šventėje dalyvauti, rodant dėmesį tokiam iš-

Nuomonės ir pastabos

SVETIMOS PLUNKSNOS GARBĖS NEDARO

Draugo dienraščio sausio 18 dienos numeryje, kultūrinėje to numerio dalyje, buvo atspausdintas ilgas V. Bagdanavičiaus straipsnis — Erdvės atradimas Zoromskio kūryboje. Autorius stengiasi įrodyti, kad Zoromskis yra didelis ir originalus dailininkas. Gretina jį net su Mykolu Anđalu, Picasso, Kiekvienas Zoromskio kūrybos tarpas esąs labai savitas, studentam būtų net prasmė jo keitimąsi ir savitumą studijuoti.

Galia, kad V. Bagdanavičius nėra pakankamai susipažinęs su šiuo dienu meno raida. Tai, kas V. B. straipsny kalbama apie erdvės suradimą, jau seniai buvo rasta kitų dailininkų. Prieš 11 metų (1964) American Artists žurnalo lapkričio numeryje, 46 puslapyje patalpintas iliustruotas straipsnis. Tą straipsnį parašė Tibor Freund. Jis pavadintas: Motion in Painting: A New Art Form. Autorius yra Vengrijos žydai, architektas ir dailininkas. Patyręs daug vargo, atvyko į Ameriką ir čia susidomėjo er-

dvės dimensijom, trečiuoju matavimu.

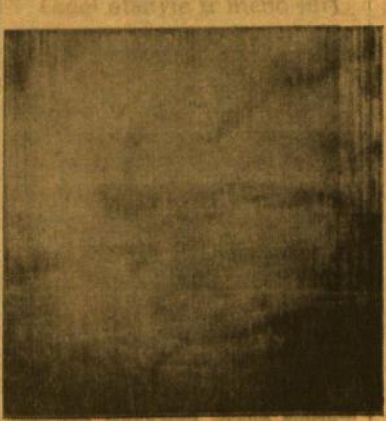
Palyginus Freundo paveikslus su K. Zoromskio 1974 metų Kultūros Židinio parodoje išstatytais paveikslais, lengvai pastebime tu dviejų dailininkų didelį panašumą. Už Zoromskio paveikslą — Trečias matavimas — buvo paskirta 1000 dol. Lietuvių fondo premija. Paprastai premijos skiriamos už dailininkų individualios kūrybos pasiekimus. Suprantama, Freund Zoromskio nekopijavo, nes Freund darbai buvo paskelbti amerikiečių spaudoje prieš 11 metų. Keista, kad net Zoromskio paveikslų pavadinimai sutampa su Freundo pavadinimais — Trečias matavimas.

Pripažįstu, kad Zoromskis gerai žino tapybos amatą, bet, deja, šios žinios jo neišvedė iš kūrybinio akligatvio. Dailininkas sumaniai sugebėdavo surasti žmones, kurie Zoromskio darbus aprašydavo kaip jo nuosavą kūrybą. Visuomenė buvo pakanti. Atlaidžiai stebėjo jam skiriamą panigiriką.

Todėl ateityje ir meno jury ko-

Dail. K. Zoromskio paveikslas — Trečias matavimas. Šis paveikslas buvo paskelbtas Aidų žurnalo 1974 metų 3 numerio viršelyje

Tibor Freund paveikslas, paimtas iš 1964 metų American Artists lapkričio mėn. žurnalo.

misijos turėtų būti apdairesnės ir skirti premijas už meno kūrinių, bet ne už svetimų kūrybos pamėgdžiojimus.

Svetimos plunksnos, net ir papuoštos premijomis, nedaro garbės nei dailininkui, nei lietuviams Česlovas Janušas

Redakcijos pastaba. Dailės gyvenime niekas nesistebi, jeigu tam tikro laikotarpio ar tam tikros meno srovės įvairių dailininkų darbai kai kuriais aspektais yra vienas į kitą panašūs. Pavyzdžiui, kubistiniai Picasso ir Braque'o paveikslai dažnai jau taip vieni kitus primena, kad, uždengus autoriaus parašą, tiesiog sunku atspėti kuris kurio. Bet niekas dėl to nei Picasso, nei Braque'o neužsiptuola, nes abiejų darbai yra geri ir net labai individualūs, akyliau į juos įsižiūrėjus. Tokiais atvejais paveikslų vertei maža ką lemia ir jų pirmumo klausimas. Ginčijamasi, kas yra pirmasis abstraktistas: Čiurlionis ar Kandinskis? O daug svarbiau yra, kad vieno ir antro darbai yra aukšto meninio lygio. Gi tie patys paveikslų pavadinimai pačių paveikslų taipgi negali nei nuvertinti, nei iškelti. Sakysim, Česlovas Janušas mėgsta tapyti jūrą. Jeigu peržvelgsime lietuvių dailininkus ir galybė kitų tautų dailininkų, kurie bet kada tapė jūrą, tai, nabejoju, jog rasime apsiečiai panašių ir net tų pačių pavadinimų drobių. Bet priekaištauti dėl to Janušui ar kitiems būtų neprotinga. Juk aišku, kad nepadaromas nusikaltimas, jeigu vienas ir antras dailininkas, tapydami medį, abudu savo darbus pavadina tuo pačiu vardu "Medis". Svarbu, kad tik kiekvieno medis būtų nutapytas kūrybingai.

"Draugo" kultūrinio priedo puslapiuose negailėdami vietos įvairioms nuomonėms, patys šiuo atveju Česlovo Janušo tvirtinimams ir jų užgauliai išraiškos formai nepritariame.

Filmų įvairumai

STASĖ SEMĖNIENE

Reikšmingas pagėrimas vaikams

Vienas naujausių Walt Disney Productions pastatymų "Escape to Witch Mountain" turi visus pradžios, kurie išveda šį vaikų filmą su didžiausiu pasisekimu ne tik finansiniai, bet, kas svarbiausia, sutiksena vaikučių širdelės džiaugsmu.

Jame pilna vaikiškų herojų, knibžda ir blogieji nenaudėliai, daug gerų žmonių, talentingų (taip) gyvulių ir juokingų specialių efektų. Ko daugiau reikia vaikams? Jie plyšta ir susijaudinimo!

Nepaprastieji nuotykiškai sukasi apie Tony ir Tia, dvejetainį vaikučių, įtikinančiai suvaidintų Ike Eisenmann ir Kim Richards. Jie atrodo visai normalūs, paprasti vaikai, tačiau abu turi neįtikinamas fizines ir protines antgamtinės jėgas. Tia palaikė ryšį su broliu, telepatijos vedina. Tony išjudina negyvus objektus — paprasčiausius daiktus vien tik išraištydamas serenadas savo armonikėle.

Šitie jų talentai išskyla aikštėn, kai jie patenka į našlaityną, numirus žmonėms, kurie juos globojo.

Jų likimo draugai — našlaitėiai netenka žado ir net kiek ribotą, kai Tony sugeba pašokti dvidešimt pėdų į orą, kad pagautų skrendančią musę.

O broliukas ir sesutė tik labai trokšta sužinoti, kas jie abu yra ir iš kur čia atsiradę. Ties atmintyje smėkščioja migloti ir supainioti mįslingi žybtelėjimai iš praeties.

Savo antgamtiniais sugebėjimais Tia išgelbsti vyrą Duranį (Donald Pleasence). Šis

pasakoja apie savo darbą — turtinga, skrupulinga Aristotelį Bolt, kuris, užsidaręs savo pajūrio rūmuose, rezgia labai piktais mintis.

Pavadinę Duranin dėde, Tony ir Tia įeina į rūmus. Įsitikinę, kad turtolis yra ne visai sveiko proto, pabėga su mairūni praeiviu (suvaidintu Eddie Albert).

Filmo slinktis vystosi suoliais, kai vaikai, padedami savo draugų gyvulių, įsipina į vis didesnius nuotykius.

Cia suaugusių fantazija suklumpa ir kelią pastoja abejojimas, kai turinio siūlas užkliūva už kulminacinio punkto viršūnės. Pasirodo, kad Tony ir Tia buvo aukos sudužusio erdvės laivo, atskriejusio iš kitos planetos.

Atsiūsta žinia iš erdvės, jiems liepiama sugrįžti į Raganos kalną (Witch Mountain), kurį jie pasiekia... nuėję į filmą pamatykite juo.

Teisinga, visas pasakojimas yra šiek tiek ne šio pasaulio. Tačiau įprastiniai Disney triukai, atro-

do, veikė įtikinančiai tą mažųjų publiką teatre. O tai yra svarbiausia! Džiugu buvo klausytis, kai vaikučių džiaugsmingi paskatintieji garsai aidėjo herojams ir neigiamieji "bū" nusitęsdavo nenaudėliams.

Filmas rodomas visame mieste pasiskleidusiose teatruose, ir patartina nepraleisti visai šeimai.

VALANČIAUS LIAUDIES UNIVERSITETAI

Lietuvoje buvo nemažai išvystę veiklą liaudies švietimo sąjūdis vadinamose liaudies universitetuose. 1925 m. gegužės 29 d. pradėjo veikti katalikų įsteigtieji Valančiaus liaudies universitetai, kurie išsivystė iš pava-sarininkų įsteigtų liaudies universitetų oficialios veikimo pradžios.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavinimas ir taisykla
2646 W. 69th St., Tel. REpubl. 7-194

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO
Kaina nuo \$739.00

DAR YRA VIETŲ SEKANCIOSE GRUPESE

birželio 25	rugėjo 3
liepos 18	rugėjo 19
rugpjūčio 20	lapkričio 21
	gruodžio 19

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokėsiu: pav., vykstantiems iš Chicago \$119.00, Clevelando 84.00, Detroito 74.00, daugiau.

Patartina registruotis iš anksto — vietų skaičius ribotas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P.O. Box 116
So. Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764
Savininkė: ALDONA ADOMONIENE
Air fares subject to Government approval.

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS,
ADDING MACHINES
AND CHECKWRITERS
NAUJOS — NAUDOTOS
Nuomoja, Parduoda, Taiso
Virš 60 metų patikimas juma patarnavimas
5610 S. Pulaski Rd., Chicago
Phone — 581-4111

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Tel. Prospect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

LAIMESITE

Jei šiuo metu atvažiuosite į Florida, prie okeano, su privačiu plaukimo baseinu ir visais patogumais. Jūs galite gauti gražius apartamentus arba kambarius tik už trečdajį normalios kainos. Kreipkitės į:
TOWN AND SURF APTS.
9024 Collins Ave.
SURFSIDE
(Miami Beach), Fla. 33154
Arba skambinkite vakarais B. SERGAUCIUI (305) 672-4903

Anatolijus Kairys

KARONA

Istorinė trilogija
Mindaugo epocha
Tinka vaidinti, skaityti ir deklamuoti mokyklose, susirinkimuose, parengimuose, minėjimuose. Viso trilogijoje yra 9 veiksmai, 27 pavėliai, prologas ir epilogas, 320 pusl., kietais viršeliais su aplanku, didelio formato, gražiai išleista. Tai vertinga dovana atostogų, mokslo, baigimo ar bet kuria kita progai.
Kaina \$8.50 įskaitant ir peršuntimą. Užsakyti —
L. DIALOGAS, 4304 West 53th St., Chicago, Ill. 60632

Saint Anthony Celebrates the Bicentennial with Gifts Galore!

FREE! FREEDOM LINE THERMAL MUGS OR THERMAL TUMBLER SET
Four of the most important events in the struggle for American Independence. All depicted in lifelike four color art.
• The midnight ride of Paul Revere
• Valley Forge
• The Battle Lexington
• The Declaration of Independence
Set of four double-wall insulated 10 oz. mugs — 4 assorted designs
Set of four double-wall insulated 12 oz. tumblers — 4 assorted designs
FREE! With a deposit of \$1000, or more, \$6.00 with a deposit of \$300. to \$999.

Other Fine Bicentennial Gifts Available!

CLASSES OF SAVINGS:	Minimum Deposit	Per Centage	Annual Yield	Quarterly Yield	Monthly Yield
OPTIONAL SAVINGS PASSBOOK	\$ 10.00	5%	5.12%		
PAID-UP SAVINGS PASSBOOK	\$ 100.00	5 1/2%	5.39%		
1 year CERTIFICATE OF DEPOSITS	\$1,000.00	6 1/2%	6.54%	6.38%	6.35%
2 years CERTIFICATE OF DEPOSITS	\$1,000.00	6 3/4%	7.08%	6.90%	6.86%
4 years CERTIFICATE OF DEPOSITS	\$1,000.00	7%	7.89%	7.67%	7.62%
6 years CERTIFICATE OF DEPOSITS	\$1,000.00	7 1/2%	8.17%	7.94%	7.88%

Withdrawals made on Certificate of Deposit prior to Maturity will receive only the Optional Savings Passbook Rate on the principal amount less three months.

1447 SOUTH 49th COURT CICERO, ILLINOIS 60650 PHONE 656-6330

REDAGUOJA ST. SEMENIENE, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5938

MAMA, DUKRA IR LIETUVIŠKUMAS

— Še, vaikelai, paskaityk "Drauge" straipsnį: "Valgių receptas ir... susidomėjimas Lietuva", — sako mama, skaitydama kultūrinį "Draugo" priedą.

— Et, mama, juk aš Tau sakiau, kaip gaila, jog Tu pati negirdėjai, kad nėra lietuviškos ar nelietuviškos bulvienės, ar bulvių košės — svarbu, kad ji skani būtų. Nėra lietuviško ar nelietuviško valgio, lietuviško ar nelietuviško šokio. Yra dainos, kuriais visi žmonės vienodai naudojasi. Toks Tavo pasenęs galvojimas yra ne lietuviškumas, o tik ignorancija.

— Bet, vaikelai, čia žymus žmogus rašo.

— Et, tikriausiai toks pat senas, kaip ir Tu. Aš sakiau, kad mums dėsto labai žymus kalbėtojas, kuris supranta gyvenimą.

Mama, pavargusi nuo dienos darbų fabrike, kuriame visą dieną čirpė džiazas ir angliški dainų garsai, parėjusi namo su pa-

silgimu varto "Draugą" ir liūdina, bet maloni banga užlieja širdį, skaitant "už lietuvišką dainą į kalėjimą ejo".

— Vaikelai, suraski lietuvišką plokštelę, jau dirbtuvėje gana atsibosta tos angliškos dainos.

— Mama, Tu vis kiekvieną dieną su savo lietuviškumu. Muzika tai yra menas. Visai nesvarbu, kokie žodžiai, svarbu, kad graži, moderni muzika. Tos lietuviškos dainos... jau tokios senoviškos.

— Dukrele, kur tu eini? Nėtinka mergaitei, lyg berniukai, su kelnėmis eiti gatvėn.

— Ką?.. Sakai — tai nelietuviška, Lietuvoj taip nenešioj? Mama, čia Amerika, ne Lietuva. Nes turime su gyvenimu eiti pirmyn, o ne žiūrėti atgal.

— Mes turime eiti su gyvenimu pirmyn, galvoja nuo modernaus gyvenimo atsilikusi mama. Ir mato indės vaizdą (kurią kiekvieną dieną sutinka), kaip ji iš-

kilmingai ir poūniai atrodo savo tautiniuose rūbuose — sari. Ir juos nešioja kasdien.

— Žinai, mama, kovo mėnesį mes norime suruošti čia vakarušką, truputį pasižokti.

— Vaikelai, — nustemba mama, — juk gavėnios metas. Kas gi šoka gavėnioje?

— Mama, ir vėl su savo lietuviškumu. Tai nėra Dievo įsakymas gavėnios metu nešokti. Tai yra sena lietuviška mada. Tie lietuviški papročiai — tai yra tik gyvenimo kelyje suręsta kliūtis. Tas kliūtis reikia nugriauti ir eiti pirmyn. Mums laikas kelia naujas problemas, o ne senus papročius.

— Kur eini vaikelai? Prašau pareiti anksčiau. Jau bent 12 val. nakties reikia būti namie.

— Na, ir kas tokio, jei pareisiu vėliau? Ir vėl gal nelietuviška mada, Tikrai gaila, kad Tu negirdėjai tos kalbos. Supraski syki, kad ne vien tai yra lietuviška, ką jūs, senieji, Lietuvoje darėte. Gyvenimas eina pirmyn, o ne atgal.

— Gyvenimas eina pirmyn...

Ir prisimena mama skaitytą žinutę, kad JAV policija neturi jokių problemų su kiniečių tautybės vaikais, gyvenančiais Amerikoje. Jie visi eina į savo mokyklas (po dienos pamokų), klauso savo tėvų ir gerbia juos, ir laikosi labai senų tautinių papročių.

— Vaikelai, paskaityki bent retkarčiais lietuvišką laikraštį. Visai skaityti lietuviškai užmirši.

— Na ir ką aš ten galiu skaityti? Žinios pasenusios, o skaityti, kaip vyresnieji — seniai tarp savęs ginčijasi — visai neturiu noro.

— Viešpatie, sustiprinki mus, kad galėtume padėti jaunimui savo pavyzdžiu gyvenimu...

Aidi šauksmas iš Sibiro taigos.

Kažkada, kažkur buvo sunkiai bepakartojamo meninio lygio banketas. Ir ten... buvo pažerta naujų idėjų jaunimui.

Aišku — su geriausiais norais ir geriausiais tikslais, bet laisve apsvaigęs ir naujenybių ištroškęs jaunimas — savaip suprato.

— Už lietuvišką dainą į kalėjimą ejo... Bet laisviausiame pasaulio krašte — lietuvių jaunimo susirinkimuose — jau nebeskamba lietuviška daina.

Pasekim, ar daug mūsų jaunimo skaito lietuviškus laikraščius, knygas? Pasiklausykim, kokia kalba kalbasi mūsų lietuvaitės, tautiniai rūbais pasipuošusios iškilmių salėje.

— Seni papročiai yra tik kliūtis gyvenimo kelyje...

Pagalvokime, ar per didelė laisvė ir modernizmo šūkiu nežudo mūsų?

M. B.

MIRĖ KOMPOZITORIUS ANDERSON

Leroy Anderson, kompozitorius daugelio populiarių melodijų, geg. 18 d. mirė plaučių vėžiu savo namuose, Woodbury, Wis. Buvo 66 m. amžiaus. Mėgo kurti lengvą klasikinę muziką.

MIELOS GINTARELĖS

Kas riša grupę jaunų merginų, intensyviai besiruošiančių ateinančiam Gintaro baliui? Kodėl jos praleidžia vakarus, besimokydamos grakščiu Sadutės žingsnių, nors paskutinės mokslo metų savaitės yra įvairių rūpesčių pilnos? Paklaustos, veiktos atsako, jog didžiuojasi savo lietuviška kilme ir nori palaikyti gražią lietuvišką tradiciją, pradėtą darbščiu Čičagos lietuvių moterų klubo narių prieš 15-ka metų. Gintarelės — debutantės bus pristatytos Čičagos visuomeninei birželio mėn. 15 d. Conrad Hilton viešbutyje.

JUDITA ONUTĖ BARDYTĖ, Patricijos ir Vincento Bardžių dukra, gyvenanti Brighton parko apylinkėje, šįmet baigia Curie aukštesniąją mokyklą. Ji yra Amerikos garbės studentų draugijos narė; priklauso Pirmyn chorui, lanko Stone - Comryn baleto studiją. Šoko Lietuvos Vyčių šokių grupėje. Lavino balsą

Judita O. Bardytė

DANUTĖ LIPCIOTĖ

DŽIAUGSMAS

Tikras džiaugsmas retas,
Kaip retos sniegės
Žydinčiam gegužij.
Trapus jis, kaip vasaros
Rytaiš aušra.
Veržlus ir skambantis,
Lyg vario varpo dūžiai;
Gilus, garuojantis,
Lyg juodžemio vaga...

Marija Krauchunienė su Lietuvos gen. konsule J. Daužvardiene po pagerbimo Imigrants' Service League vakarienoje.

Imigrants' Service League vakarienoje, kurioje buvo pagerbta Marija Krauchunienė, dalyvavo gražus būrys lietuvių ir draugų amerikiečių. Nuotraukoje sėdi iš k.: V. Mankus, A. Auksers, B. Keziene, G. Drigotienė, M. Skoropad, Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, E. Buchinskienė ir M. Krauchunienė. Stovi iš k. V. Andriulis, A. Juška, F. Juškievič, L. Ramanauskienė, J. Andriulienė, B. Norbutas, A. Olienė, I. Balzekienė, S. Drigotas, A. Auksers, J. Markšienė, A. Kezes, I. Marks, L. Dargienė, I. Norbutienė, A. Prūsis, dr. P. Vaitaitienė, M. Marcinienė, W. Skoropad, S. Semėnienė, S. Balzekas, H. Buchinskaitė, D. Bobellenė ir V. Krauchunas.

Amerikos muzikos konservatorijoje; dabar lanko privačias dainavimo pamokas. Modeliuoja. Yra gavusi daugiau kaip 40 žymenų, premijų ir taurių baleto pasirodymuose. Mėgsta čiuožti, plaukti, keliauti, taipgi, meną, muziką, Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus moterų vieneto narė — jaunė. Rudenį pradės baleto ir meno studijas Skidmore universitete, Saratoga Springs, N. Y.

DANUTĖ TERESĖ BRUSOKAITĖ, Aldomos (Valeišaitės) ir Jurgio Brusokų dukra, Cicero, Ill., šįmet baigia Nekaltos Marijos Širdies aukštesniąją mokyklą. Pasižymi talentais šokyje, muzikoje ir mene. Yra gavusi pirmas premijas keramikos darbų parodoje. Priklauso lietuvių skaučių organizacijai, Grandies tautinių šokių grupei, Viva choro narė ir Aldonos Valeišaitės modernaus

šokio studijos mokinė. Lankys meno ir architektūros fakultetą Ilinojaus universitete.

ONUTĖ MARYTĖ JAGIELLAITĖ, Marie ir Frank Jagielių dukra iš South Holland, Ill., baigia Thornwood aukštesniąją mokyklą, kur aktyviai pasireiškia trijuose studentų klubuose. Yra Lietuvos Vyčių tautinių šokių grupės ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 208 kuopos narė. Kas savaitę ji pašvenčia apie 10 val. laisvalaikio, pagelbėdama Šv. Pranciškaus (St. Francis — Blue Island) ligoninėje. Tolimesnėms studijoms pasirinko galingą sesers profesiją.

Tasyklės laimingam vedybiniam gyvenimui

1. Niekad nesupykite abu tuo pačiu laiku.
2. Niekados nešaukite viens ant kito, nebent jūsų namai degtų.
3. Nusileiskite kito norams tai gera pratyba save disciplinuoti, jei negalite sugalvoti geresnės priežasties.
4. Jei galite pasirinkti ar pristatyti save geresnėje šviesoje, ar savo gyvenimo draugą — visados duokite pirmenybę jam.
5. Jei jau reikia pakritikuoti, padarykite tai labai meiliai.
6. Niekad nepriminkite praeities klaidų.
7. Geriau nesirūpinkite visu pasauliu, negu viens kitu.
8. Niekados neužbaikite dienos, nepasakydami bent vieną malonų komplimentinį žodelį savo gyvenimo partneriui.
9. Visados pasitikite su meilingu pasveikinimu.
10. Niekad neikite miegoti pikti.

išsikalbėkite ir išsiaiškinkite bei paprašykite atleidimo.

12. Atsiminkite, kad reikia dviejų ginčams sukelti. Tas, kurio yra kaltė, bus kaip tik tu, kuris kalbės daugiausia.

PAGERBTA PREZIDENTO ŽMONA

Pirmoji šio krašto dama Betty Ford buvo pagerbta Kalifornijoje, jai įteikiant šių metų pasižymėjusios moters pripažinimą.

Prezidento žmona ta proga turėjo ilgesnį — beveik pusvalandį — pasikalbėjimą su laikraštininkais, atsakinėdama įvairius klausimus nuo politikos ligi šeimos gyvenimo Baltuose rūmuose.

Danutė Brusokaitė

Onutė M. Jagiellaitė
Nuotr. V. Noreikos

Gabios lietuviškos pasiekimai

Rūta Ona Motiejūnaitė kovo mėnesio gale sėkmingai baigė socialinės globos studijas valstybiname Humboldt universitete, Arcata, California, ir gavo bakalaurą laipsnį su pagyrimu — "magna cum laude".

Rūta gimė 1952 m. lapkričio 5 d. Hobarte, Tasmanijos saloje, Australijoje. Pradžios mokslus pradėjo Melbourne, o užbaigė jau Amerikoje, Los Angeles mieste. Po to baigė garsiąją Hollywood Immaculate Heart gimnaziją. Pirmuosius dvejus universi-

tetinių studijų metus praleido L. A. miesto kolegijoje, kurioje Rūta puikiai mokėsi, būdama dekanų garbės sąrašė, o baigdama gavo A.A. laipsnį su pagyrimu — "cum laude".

Gyvendama Los Angeles, Rūta baigė lietuvių šeštadieninę mokyklą, dalyvavo ateitininkų bei skautų veikime, o taip pat šoko tautinius šokius. Kurį laiką giedojo šv. Kazimiero parapijos chore, taip pat bent trejetą metų mokydama skambinti pianinu.

Šiuo metu Rūta bando laimėti tarnybą savo specialybėje. Rūta yra trečioji dukra Onos Prižgintaitės ir Jono Motiejūno, kurie baigia išmokslinti keturias dukteris. Artimoje ateityje Rūta žada siekti magistro laipsnio.

Lietuviškoji visuomenė visados džiaugiasi savo atžalyno mokslo laipsnių atsiekimais, o tas džiaugsmas yra dvigubas, kai jaunuolė, kaip Rūta, nepameta ryšių su savo tautos kamieniu. Linkime Rūtai sužaluoti lietuvių veikimo laukuose!

Set.

Rūta O. Motiejūnaitė

Eugenija Stančauskaitė (kairėje), laimėjusi 200 dol. stipendiją menų studijuoti, ir Rosemary Janaitė, gavusi garbės atžymėjimą meno srityje Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Moterų vieneto metiniame pavasariname susirinkime.

Marijos aukšt. mokyklos mokinės, kurios dalyvauja meno parodoje Balzeko lietuvių kultūros muziejuje nuo gegužės 4 d. iki 23 d. Seselė Rosanė yra Marijos aukšt. mokyklos meno direktorė.